

RAZMIŠLJANJA ŠTUDENTK FSD O SOCIALNEM STARŠEVSTVU

V zimskem semestru 2008/2009 smo s študentkami 4. letnika smeri skupnostna skrb razpravljale tudi o različnih oblikah socialnega starševstva in različnih temah, ki se vežejo na nebiološka starševska razmerja in pluralnost družinskih oblik. Študentke so v okviru študijskega dela na to temo pripravile tudi krajše eseje; v nadaljevanju odlomki iz njihovih zapisov oz. razmišljanj.

DRUŽINE – RAZNOVRSTNOST OBLIK

Definicija družine se spreminja. Edini problem je, da družba ne sledi tem spremembam in je zato njena netoleranca do »drugačnih« vedno večja. A čas je za novosti, nove oblike družin, nove poglede ter novo, sprejemajoče mišljenje družbe. (Janja Sraka)

Vsak posameznik bi moral imeti možnost, da zaživi, kakor želi, brez omejitev, ki jih postavlja družba. Tudi v okviru družine. (Maša Smrekar)

Država bi morala predvsem urejati družinsko življenje na področju nasilja in zlorab, ki se pojavljajo med družinskimi člani, da bi s tem zavarovala svoje državljane, ter na finančnem področju, če imajo ljudje premalo prejemkov, da bi preživljali sebe in otroke. Da pa bi se spremenilo samo vrednotenje in enakovredno priznavanje različnih družinskih oblik, bi bilo potrebno začeti že pri majhnih otrocih. (Monika Cerar)

Za začetek lahko začnemo z osveščanjem javnosti in pri vzgoji otrok, katere lahko že

zgodaj naučimo, da ne smemo delati razlik med ljudmi in moramo vse obravnavati enakovredno. S tem bomo ljudje iz generacije v generacijo vedno bolj tolerantni in razumevaljoči. (Katja Đogić)

Ali je bolje odraščati brez ljubezni, le da je družina »prava«? Otrok ne bomo mogli naučiti in jim privzgojiti strpnosti, če bomo hkrati dovoljevali, da okoliščine njihove vzgoje določa nestrpnost. (Klementina Harl)

Izraz »prava družina« ni najbolj posrečen, ker nam ne pove veliko o družini: bolj kot njena oblika je pomembna njena notranjost, medsebojni odnosi ter dobra komunikacija. (Monika Valjavec)

SOCIALNO STARŠEVSTVO

Socialno starševstvo temelji predvsem na skrbi, podpori, varnosti, toplini in zaupanju, na čemer bi moralo temeljiti vsako starševstvo ne glede na to, kako se je družina oblikovala, ali je to bodisi na podlagi odločitve (na primer s posvojitvijo) bodisi z rojstvom. Vsako biološko starševstvo bi potemtakem moralo biti tudi socialno. (Anja Koželj)

Socialna razmerja med odraslimi in otroki so v medijskih predstavitev in izobraževalni literaturi predstavljena neenakovredno, velikokrat slabšalno, ali pa jih sploh ni. (Bojana Sinic)

Pri razumevanju pojma družine je pomembno, da se zavedamo, da odnosi v družini in obstoj družine ni odvisen od spola staršev oz. ali gre za biološke ali nebiološke starše, ampak od tistega, kar starši in otroci dajejo eden drugemu, torej ljubezen, medsebojna skrb, skupno življenje. (Daniela Marijan)

ISTOSPOLNE DRUŽINE

Ko sem se pred dvema letoma vpisovala v eno izmed ljubljanskih zvez za letovanje otrok, je na koncu prijavnice pisalo, da vzgojitelj ne sme biti homoseksualec. Ko sem na glas izrekla svoje začudenje nad tem, sem ugotovila, da sem edina, ki se ji zdi to nesprejemljivo. (Katja Pajnić)

Ko govorimo o družini, velika večina pomisli na tradicionalno družino: mož, žena in

morebiti še otrok oz. več otrok. Beseda mož je namenoma na prvem mestu, saj je v tradicionalni družini mož na prvem mestu, glava družine. Pa vendar obstajajo tudi druge oblike družin, kot so rejniške, adoptivne, razširjene ... in najbolj družbeno moteče – istospolne družine. [...] Gre predvsem za nestrpnost, ki je zakoreninjena v ljudeh. Za nekaj, kar ni vsakdanje, za nesprejemanje drugačnosti. Ljudje so polni predsodkov, katerih se sploh ne zavedajo. (Aleksandra Akšamovič)

Družine lezbijk in gejev se srečujejo z veliko ovirami: z zakonskimi ovirami in diskriminacijo in stigmatizacijo ljudi, ki proti istospolnim družinam navajajo argumente s področja morale. (Mateja Kovač)

V preteklosti je ločitev veljala za nekaj najhujšega, ženske pa so bile finančno odvisne od moških, niso imele volilne pravice, a se je vse to spremenilo. Zagotovo moramo s tako energijo graditi naprej tudi na področju istospolnih zakonskih zvez in družin, saj je temelj, ki ga želimo doseči, prav enakost vseh ljudi ne glede na njihova prepričanja. (Ana Rozman)

V diskriminatorni družbi imajo istospolne družine veliko težav, ki pa niso posledica spolne usmerjenosti staršev, temveč besed in dejanj okolice, ki je usmerjena v mišljenje o »pravilnih« in »napačnih« družinskih oblikah. [...] Zaskrbljujoče je, da si strokovnjaki jemljejo pravico do mnenja, ki izraža njihova osebna stališča do istospolnih družin in ne temelji na strokovnih znanjih. S tem socialno delo ponovno porinejo nazaj v čas dobredelnosti. [...] Ugotovimo lahko, da istospolnim staršem in njihovim otrokom ne odklanjajo podpore le vrstniki in ljudje iz njihovih neformalnih socialnih mrež, temveč tudi strokovnjaki, od katerih se pričakuje, da bi to podporo nudili. [...] Opazimo lahko potrebo po premikih v izobraževanju in informiranju socialnih delavcev ter tudi drugih strokovnjakov: vzgojiteljev, učiteljev ter pravzaprav vseh, ki imajo pri

svojem delu opravka z ljudmi in jim predsodki in osebna stališča prodirajo skozi pore strokovnega dela. (Natalija Djoković)

VLOGA SOCIALNEGA DELA

Danes se srečujemo s stereotipno predstavo o istospolnem starševstvu, ki je polna predsodkov in prinaša stigmatizacijo vsem, ki so vpeti v takšno družinsko življenje. [...] Splošna podoba družine in objekt raziskovanja družine je še vedno odmaknjen od realnosti, prav taka je tudi družbena podoba, zato moramo na podlagi novih znanj na različne načine zagotavljati boljše možnosti in storitve in kot socialni delavci in delavke nuditi podporo na vseh področjih življenja istospolnih družin. (Živa Štefanec)

Moramo pa poznati različne oblike družin, kako se družba nanje odziva in kako jih obravnava, da bomo sploh imeli potrebno vodenje in potrebno znanje, da jih ne bomo še sami stigmatizirali in izključevali. (Nina Rojnik)

Socialno delo priznava pluralnost različnih oblik družin. Njegovo vlogo vidim v prizadevanju za konstantno opozarjanje o obstoju različnih oblik družin ter da lahko vse nudijo prostor za skladen razvoj posameznika, saj ni nobena oblika bolj primerna od druge. Najpomembnejši nalogi socialnega dela sta po mojem mnenju osveščanje javnosti – prek predavanj, knjig, člankov ... in zavzemanje za spremembo zakonodaje, ki bi vse oblike družin izenačila. Naš cilj mora biti zakonska enakopravnost vseh oblik družin. (Lili Zupančič)

Dokler ljudje ne bodo pripravljene sprejeti in razumeti razlik med družinami in dejstva, da smo si ljudje kljub razlikam tudi zelo podobni, in da lahko družina funkcionira tako dobro ali še boljše, kot velja za ideal, bo še vedno prihajalo do diskriminacije in sovražnosti, ki jo moramo predvsem socialni delavci in delavke pri našem delu zavračati in preseči. (Maša Pevc)

Zbrala in uredila Ana M. Sobočan